യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4✓
(സ്ഥിതിപ്രകരണമ്)/സർഗം 40✓

ശ്രീരാമ ഉവാച .

ഉത്പത്തിഃഖ് കഥമേ-തേഷാംഞ് ജീവാനാം/ ബ്ര+ഹ്മണഃഫ് പദാത് .
കിയതീ കീദൃശീ ചേതി/ വിസ്തരേണ വദ+ പ്രഭോ .. 1

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഉത്പദ്യന്തേ യഥാ ചിത്രാ/+ ബ്രഹ്മണോ ഭൂതജാതയഃ .
യഥാ നാശം പ്രയാ+ന്ത്യേതാ/ യഥാ മുക്താ ഭവന്തി ഹി .. 2

യഥാ ച പരിവർധന്തേ തിഷ്ഠ+(ന്തി-അ)+ന്തർ/ഹിതാ യഥാ .
സംക്ഷേപേണ മഹാബാഹോ/ ശൃണു വക്ഷ്യാമി ത്േനഘ .. 3

ബ്രാ+ഹ്മീ ചി+ച്ഛക്തി-രമലാ കല്പയന്തീ യദൃ+ച്ഛയാ .
സർവ-ശക്തിഃസ് സ്വയംഞ് ചേത്യം ഭവത്യാ-കലനാ+ത്മകമ് .. 4

കലനാ+ഢനതാ-മേത്യ/ യത്-കിംഞ്-ചിദപി സാ+ സ്വയമ് .
സംകല്പയതി പശ്ചാത്തത്-തത്താമേതി മനഃഫ്പദമ് .. 5

മനഃസ്-സംകല്പ-മാത്രേണ ഗന്ധർവ-പുരവത്/ക്ഷണാത് .
തനോ-തീദ-മസദ്-ദൃശ്യം ബ്രാ+ഹ്മീം സ്ഥിതിമിവ+ ത്യജത് .. 6

ചിത്-സ്വരൂപം പരികചച്-ഛൂന്യ-മേവാവ-തിഷ്ഠതേ .
യത്തദ്-ദൃശ്യം സ്ഥിതംൻ തത്-സ്യദ്-ദൃശ്യ-മാകാശ-മേവ തത് .. 7

കൃത്വാ പദ്മജ-സംങ്-കല്പം രൂപം പശ്യതി പദ്മ-ജമ് .
തതോ ജഗത്/കല്പയതി സ+പ്രജാ-പതി-പൂർവകമ് .. 8

ചതുർ/ദശ-വിധാനന്ത-ഭൂതജാതസ-ഘുംങ്ഘുമാ .
സൃഷ്ടി-രേവ-മിയം രാമ ചിത്ത-നിർമിതി-മാഗതാ .. 9

ചിത്ത-മാത്ര-മയീ ശൂ+ന്യാ+ വ്യോമ-മാത്ര-ശരീരികാ .
സംകല്പ-മാത്ര-നഗരീ+ ഭ്രാന്തി-മാത്രാത്മികാ സതീ ..10

ഇഹ കാ+ശ്ചി+ന്മഹാ-മോഹാ ഭൂതാനാംഞ് ജാതയഃസ് സ്ഥിതാഃ .
കാശ്ചിദ+ഭ്യുദിത+ജ്ഞാനാഃഖ്-കാ+ശ്ചി+ന്മ+ധ്യേ+ സ്ഖലന്തി ഹി ..11

ഭുവി സംബധ്യ-മാനാനാംയ് യാ+ന്ത്യേനാ/മുപദേ+ശ്യതാമ് .
സർവാസാം ഭൂതജാതീനാംയ്/ യാ ഏതാ നരജാതയഃ .. 12

ബ+ഹ്വാധയോ ദുഃസ്-സ്വ-മയാ/ മോഹ+ദ്വേഷ-ഭയാതുരാഃ .
താസാം സമ്യക്/പ്രവക്ഷ്യാമി താവ+ദ്രാജസ-സാത്ത്വികീഃ ..13

യത്തദ+പ്യമൃതം ബ്ര+ഹ്മ സർവ+വ്യാപി നിരാമയമ് .
ചിദാഭാസ/മനന്താ+ഖ്യ/മനാദി വിഗത+ഭ്രമമ് .. 14

നിസ്പന്ദ-വപുഷ+സ്തസ്യ+ സ്പന്ദഃസ് സ+ത്ത്രൈക-ദേശതഃ .
ഘനതാ-മേതി സൗമ്യേബ്/ധൗ ചലതാ ചലതാമിവ .. 15

ശ്രീരാമ ഉവാച .
അനന്ത+സ്യാത്മ-തത്ത്വസ്യ ഏക-ദേശഃഖ് ക ഉച്യതേ .
കഥംവ് വികാരിതാ വാ+ സ്യാത്/കഥംവ് വാ+ ദ്വയ-വിക്രമഃ .. 16

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
തേന ജാതംൻ തതോ-ജാത-മിതീയം രചനാ ഗിരാമ് .
ശാസ്ത്ര-സംവ്-വ്യവഹാരാർഥംൻ ന രാമ പരമാർഥതഃ .. 17

വികാരിതാ-വയ-വിതാദിക്/സത്താ/ദേശതാ-ദയഃ .
ക്രമാ ന സംഭ-വ+ന്തീശേ ദൃശ്യ-മാനോ-ദയാ അപി .. 18

തംവ് വിനാ കല്പനൈ/വാന്യാ/ നാസ്തി നാപി ഭവിഷ്യതി .
കുതസ്ത്യൗ/+ ക്രമ-ശബ്ദാർഥാ/വു+ക്തയോ+ വ്യവ-ഹാരജാഃ .. 19

യാ യേഹ കലനാ യോ്ഽർഥോ യഃശ് ശബ്ദോ യോ ഗിരാംങ് ഗണഃ .
ത+ജ്ജത്വാത്-തന്മയ+ത്വാച്ച തത്തത്/പദമി-വേഷ്യതേ .. 20

തജ്ജഃസ് സ ഏവ ഭവതി വഹ്നേർ/വഹ്നി-രിവോ+ത്ഥിതഃ .
ജന്യോ്ഽയംഞ് ജനക+ശ്ചായ/മിത്യുക്താ ഭേദകല്പനാ .. 21

അയ-മസ്മാത്-സമുത്പന്ന ഇതീയംയ് യാ ജഗത്-സ്ഥിതിഃ .
ആധിക്യംൻ തത്ക്രിയാ-ശക്തൗ/ ജന്യംഞ് ജനക-മേവ വാ .. 22

ഇദമന്യ-ദിദംഞ് ചാന്യ/ദിതി ശബ്ദാർഥ-വിക്ലവഃ .
ഉ+ക്താ-വേവന ദേവേ്ഽസ്തി+ പ്രമിതൗ/ ഭിന്നതാ യതഃ .. 23

ത+ജ്ജ-യൈവ മനഃശ്-ശക്ത്യാ+ സ്വതഃ സം.ജ്ഞാ+ പ്രവർതതേ .
ദൃഢ-ഭാവനയാ തസ്മാ-ദിഷ്ടോ്ഽർഥഃഫ് പ്രതിപദ്യതേ .. 24

അഗ്നേഃശ് ശിഖായാ ഏകസ്യാ+ ദ്വിതീയാ ജനകേതി യാ .
ഉക്തി-വൈചി+ത്ര്യ-മേവൈത/+ന്നോ+(ക്തി-അ)ർഥേ്ഽ+ത്രാസ്തി സത്യതാ .. 25

ന ജന്യ-ജനകാ+ദ്യാ+സ്താഃസ് സംഭവ+ന്ത്യുക്തയഃഫ് പരേ .
ഏകമേവ+ ഹ്യനന്ത+ത്വാത്/കിംങ് കഥംഞ് ജനയിഷ്യതി. .. 26

ഉക്തേ-രേവ+ സ്വഭാവോ്ഽയ/മുക്തേ+രുക്തി-രനന്തരമ് .
പ്രതിയോഗി+വ്യവ+ച്ഛേദ/സംഖ്യാ+ദ്യർഥേ ന യുജ്യതേ .. 27

ഊർമി-ജാല-മിവാമ്/ഭോധൗ/ പരേ യഃഫ് പരി/ദൃശ്യതേ .
ശബ്ദോ്യർഥ-കലനാ-കാരസ്/തദ്ബ്രഹ്-മൈവ വിദുർ/ബുധാഃ .. 28

ബ്രഹ്മ ചിദ്/ബ്രഹ്മ ച മനോ/+ ബ്രഹ്മ വിജ്ഞാന-വസ്തു ച .
ബ്രഹ്മാർഥോ+ ബ്രഹ്മ ശബ്ദശ്ച+ ബ്രഹ്മ ചിദ്/ബ്രഹ്മ ധാതവഃ .. 29

ബ്ര+ഹ്മ സർവമിദംവ് വിശ്വംവ് വിശ്വാ-തീതംഞ് ച തത്പദമ് .
വസ്തു-തസ്തു ജഗ+ന്നാസ്തി സർവം ബ്രഹ്-മൈവ കേവലമ് .. 30

അയ-മന്യോ്യ-മന്യോ്യം/ ഭാഗ ഇത്യമ്/ബരാ+ത്മനി .
മിഥ്യാ+ജ്ഞാന-വികല്പോക്തിർ/വാചി സത്യാർഥ-താ+ത്ര കാ .. 31

വഹ്നേഃശ് ശിഖേവ ജാതേയം/ ശിഖേതി മനസോ്ഭിധാ .
ചാപലോ+ത്ഥ-വികല്പ+ശ്രീർ/വസ്തുതഃസ് സ്യാന്ന സി+ദ്ധ്യതി .. 32

അസ+ത്യൈവ വിക+ല്പോക്തിഃസ് സത്യഭാവോ വികല്പതേ .
തമോപ-ഹത-ദൃഷ്ടിത്വാദ്-ദ്വിച+ന്ദ്ര+ജ്ഞാന-ദോഷവത് .. 33

സർവസ്മാത്-സർവ-ഗാത്-തസ്മാ/ദനന്താദ്/ബ്ര+ഹ്മണഃഫ് പദാത് .
നാന്യത്/കിംചിത്-സംഭവതി തദു+ത്ഥംയ് യത്തദേവ തത് .. 34

ബ്രഹ്മ-തത്ത്വംവ് വിനാ നേഹ കിംഞ്-ചി-ദേവോപ-പദ്യതേ .
ഖർവംഞ് ച ഖ+ല്വിദം ബ്രഹ്മേ/+ത്യേഷൈവ പരമാർഥതാ .. 35

ഏവം/പ്രായശ്ച ഹേ+ പ്രാജ്ഞ സിദ്ധാന്ത+സ്തേ ഭവിഷ്യതി .
തത്രൈ-വോദാ-ഹരി+ഷ്യാമഃസ് സിദ്ധാ+ന്താർഥോ+ക്തി-പഞ്ജരമ് .. 36

ഇഹാ-വിദ്യാ-ദികാഃഖ് കേചിദ്-വിദ്യന്തേ നേതര+ക്രമാഃ .
ജ്ഞാ+സ്യ+(സി-അ)ലമ-ശേഷാർ/ഥാംസ്/തത്ത-ദജ്ഞാന-സംക്ഷയേ .. 37

അവസ്തു-സംക്ഷയേ വസ്തു യഥാ-വസ്തു+ പ്രസീദതി .
യഥാ ച ദൃശ്യതേ ദൃശ്യംഞ് ജഗന്നൈ/ശതമഃഹക്ഷയേ .. 38

യദിദ-മഖില-മാതതംങ് കുദൃഷ്ട്യാ
തദുപ-ശമേ തവ രാമ നിർമ-ലാമേ .
അവിതഥ-പദ-നിർമലേ ഭവിഷ്യ+
ത്യവി+തഥ-മേവ ന സംശയോ്+ത്ര കശ്ചിത് .. 39

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ+ സ്ഥിതിപ്രകരണേ+
ബ്രഹ്-മൈ/വേദം സർവംഞ് ജഗദിതി+ പ്രതിപാദനംൻ നാമ ചത്വാരിംശഃസ് സർഗഃ
.. 40 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
17.10.2023